

Frederiksberg den 9. marts 2022

Papageno-gruppen: Høringssvar til Sundhedsstyrelsens faglige oplæg en 10-årsplan i psykiatrien.

Papageno-gruppen består af personer der har egne erfaringer med at have selvmordstanker og selvmordshandlinger. Gruppens navn er inspireret fra en selvmordsforebyggende handling i Mozarts opera Tryllefløjten, der er blevet et kendt fænomen inden for selvmordsforebyggelse internationalt.

Papageno-gruppen blev etableret i efteråret 2021 med formålet at etablere en hjemmeside for personer med selvmordstanker. Dette skete som en reaktion på de mange online fora og hjemmesider med en skadelig virkning på selvmordstruede, som findes herhjemme. Der findes dog ikke en online portal som støtter personer med selvmordstanker og giver dem tips til hvad de kan gøre og information om hvad de kan forvente når/hvis det søger hjælp – og hvor den viden stammer fra personer med egne erfaringer. International viden peger på at omkring halvdelen af de personer som dør af selvmord ikke har søgt hjælp i sundhedssystemet, og det er derfor vigtigt at række ud til selvmordstruede via andre kanaler.

Vores væsentligste anbefalinger:

1. **Flere personer med selvmordsforsøg skal modtage specialiseret behandling.** Underbehandling på selvmordsområdet er ikke tydeligt beskrevet i det faglige oplæg. Det skal være en klar anbefaling i afsnit 8.2.3. *En samlet plan for forebyggelse af selvmord.* Flere mennesker med selvmordsforsøg skal modtage specialiseret behandling i de selvmordsforebyggende klinikker. Forskning har dokumenteret vi kan forhindre nye selvmordsforsøg ved specialiseret behandling. På den interne høring i Folketingets Sundhedsudvalg i 2014 var det ét centralt budskab og anbefaling fra ledende fagfolk og forskere. Der skulle gøres noget med underbehandlingen på selvmordsområdet. Dette er ikke sket i tilstrækkelig grad så i 2022 er der fortsat et stort behandlingspotentiale i de selvmordsforebyggende klinikker. Derfor skal det være en prioritet og en meget klar anbefaling.
2. **Personer med egne erfaringer med selvmordstanker skal inddrages i den nationale handlingsplan til forebyggelse.** WHO fremhæver i deres seneste rapport, WHO LIVE LIFE 2021, vigtigheden af personer med egne erfaringer med selvmordstanker inddrages i forebyggelse af selvmord. Som en del af satspuljeaftalen fra 2017-2020 blev der etableret et Nationalt Partnerskab til Forebyggelse af Selvmord og Selvmordsforsøg, som på tværs af centrale aktører på området er med til at opbygge mere viden om selvmord og selvmordsforsøg og som kan yde rådgivning på henholdsvis nationalt, regionalt og kommunalt niveau. Partnerskabet er netop blevet forlænget med yderligere fire år til og med 2024. Kigger man på deltagerlisten fra 2017 og den nye genudpegnings kunne vi ønske os flere personer med egne erfaringer med selvmordstanker med. Personer med egne erfaringer med selvmordstanker skal med i udviklingen af en ny national handlingsplan til forebyggelse af selvmord.
3. **Der er brug for et digitalt mødested for personer med egne erfaringer med selvmordstanker.** I Papageno-gruppen oplever vi alle stigma og vi er meget alene med vores selvmordstanker. I vores fælles arbejde for at få vores stemme hørt på en ny hjemmeside, har vi oplevet, at vores gruppe virker beskyttende for os alle. Det at vi ikke står alene og kan tale med andre som forstår vores livssituation – er værdifuldt og helende. Der skønnes at være ca 11.000 selvmordsforsøg om året i Danmark. Der i dag ikke et mødested for de mange titusinder som har et selvmordsforsøg i bagagen. Papageno-gruppen vil arbejde for at få udviklet et digitalt mødested. Sådanne nye fællesskaber vil være beskyttende og skal prioriteres i en ny 10 årsplan.

4. **Vi efterlyser en bred national handlingsplan til forebyggelse af selvmord.** Vi er meget enige i den klare anbefaling i afsnit 8.2.3. En national handleplan for forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg. Der er behov for et systematisk og langsigtet løft af indsatsen til forebyggelse af selvmord gennem en samlet, national handleplan med ambitiøse mål for nedbringelse af selvmord og selvmordsforsøg. Planen bør adressere bl.a. forebyggelse, opsporing, tidlig indsats, opfølgning efter selvmordsforsøg og patient- og pårørendeinddragelse. I de sidste 25 år har Danmark kun haft én aktiv national handlingsplan fra 1999-2004. Denne handlingsplan var nedsat med en meget tværministeriel referencegruppe med repræsentanter fra 4 ministerier. Det sociale område, sundhedsområdet, forskning og ikke mindst undervisningsområdet. Det Nationale Partnerskab til Forebyggelse af Selvmord og Selvmordsforsøg har siden 2017 arbejdet meget mere snævert i sit kommissorium og primært med repræsentanter fra et ressortområde, sundhed. Der er slet ikke repræsentanter fra undervisningsområdet med. Papageno-gruppen anbefaler en bred national handlingsplan med repræsentanter fra 3-4 ministerier. Det er multikausalt at forebygge selvmord.
5. **Der skal udvikles nye rådgivninger.** For personer med egne erfaringer med selvmordstanker er det en kendt problematik vi ofte kan stå i kø i timevis på de forskellige anonyme telefonrådgivninger. Det er næsten ubærligt når selvmordstanker er kraftige at man bliver afvist igen og igen. Det er også en kendt problematik, at vi ofte om natten bliver afvist med vores selvmordstanker på de psykiatriske skadestuer. Vi er meget alene om natten. Begge udfordringer er ikke beskrevet i det faglige oplæg fra Sundhedsstyrelsen. Det kunne være gavnligt for os, hvis man brugte teknologien til at udvikle rådgivninger som ikke nødvendigvis er anonyme. Rådgivninger hvor vi kan bestille forebyggende opkald på de tider af døgnet hvor vi er sårbare. Så bliver vi ikke hængende i kø i timevis. Det vil være beskyttende for os. Alt for mange telefonrådgivninger har samme ydelser og åbningstid. Der er brug for innovation og nytænkning. Der er brug for nye rådgivninger.
6. **Der brug for bedre overvågning af hjemmesider og digitale medier som skriver om selvmord.** Der findes ulovlige og farlige hjemmesider som bør lukkes via domstolene der kan pålægge teleselskaberne at blokere ulovlige hjemmesider. Straffelovrådets betænkning nr. 1462 fra 2005 om kriminalisering af generelle fordringer til selvmord udtaler "*Herudover har rådet noteret sig, at IT- og Telebranchen vil udarbejde en branchekodeks om håndteringen af ulovligt indhold og ytringsfrihed på internettet. Rådet ville finde det naturligt, om problemstillingen om anvisninger på selvmordsmetoder blev overvejet i ISP-kredsen.*" Der blev aldrig rigtig fulgt op på betænkningen og problemstillingen om anvisninger på selvmordsmetoder. Det blev der ikke rigtig gjort noget ved i ISP-kredsen. Der er brug for mere fokus, forståelse og overvågning af digitale mediers skrivning om selvmord.
7. **Dansk Forskningsinstitut for Selvmordsforebyggelse (DRISP)** er den førende forskningsenhed på selvmordsområdet. Denne forskningsenhed har løbende bidraget med væsentlig forskning og viden, som har løftet selvmordsområdet. Den specialiserede behandling som redder så mange liv, må tilskrives DRISP. Denne afgørende aktør må sikres via en selvstændig finanslovsbevilling.
8. **Der er brug for mere støtte til pårørende til selvmordstruede.**